

iber:Camera

orquestra nacional de lió

orfeó català

pinchas zukerman

violí

olga sitkovetsky

piano

nikolaj szeps-znaider

director

miah persson

soprano

virginie verrez

mezzo-soprano

dovlet nurgeldiyev

tenor

gábor bretz

baix

beethoven

dilluns 20 de novembre de 2023, 20:00 h

l'auditori

FUNDACIÓ
VILA CASAS

**aquest programa
ha estat possible gràcies
al suport de la fundació vila casàs**

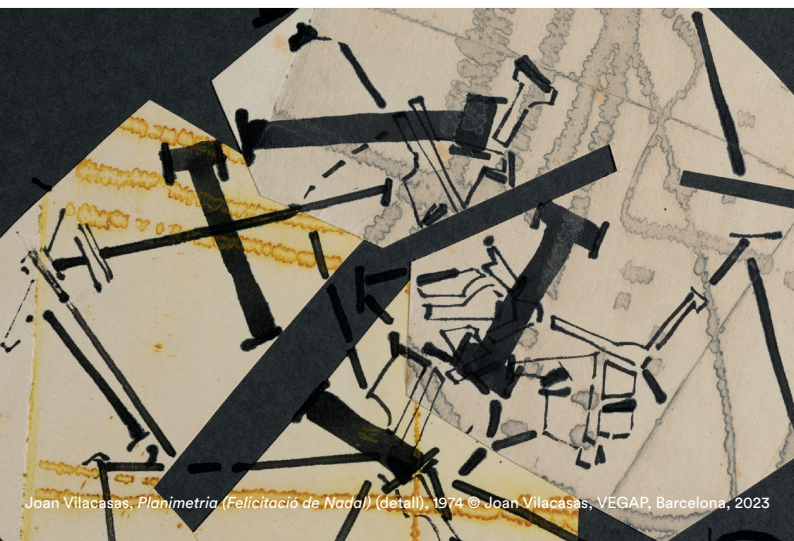
Joan Claret i Joan Vilacasa

Donació de la Col·lecció Brigitte
i Hans Robert Thomas

07.11.2023 — 14.01.2024 | Can Framis

Joan Claret, *Sense títol* (detall), 1976 © Joan Claret, VEGAP, Barcelona, 2023

Joan Vilacasa, *Planimetria (Felicitació de Nadal)* (detall), 1974 © Joan Vilacasa, VEGAP, Barcelona, 2023

FUNDACIÓ
VILA CASAS

CAN
FRAMIS
BARCELONA

ludwig van beethoven

1770-1827

**sonata per a violí i piano núm. 5 en fa major, op. 24,
“primavera” (1800-01)**

**I. allegro / II. adagio molto espressivo / III. scherzo. allegro molto - trio
IV. rondo. allegro ma non troppo**

—

simfonia núm. 9 en re menor, op. 125 “Coral” (1822-1824)

**I. allegro ma non troppo, un poco maestoso / II. scherzo. molto vivace – presto
III. adagio molto e cantabile / IV. presto – allegro assai**

durada total del concert 130 minuts (entreacte inclòs)

concert
coproduït amb:

L'AUDITORI

Orquestra nacional de Lió

Amb els seus 104 músics permanents, l'Orquestra nacional de Lió (ONL) està sota la direcció de Nikolaj Szeps-Znaider des de setembre de 2020.

Hereva de la Société des Grands Concerts de Lyon, fundada el 1905 per Georges Martin Witkowski, l'ONL es va convertir en conjunt permanent el 1969, sota l'impuls de Robert Proton de la Chapelle, Diputat de Cultura de l'Ajuntament de Lió. Després de Louis Frémaux (1969-1971), els seus directors musicals han estat Serge Baudo (1971-1987), Emmanuel Krivine (1987-2000), David Robertson (2000-2004), Jun Märkl (2005-2011) i Leonard Slatkin (2011-2017), actualment Director Musical Honorari. L'ONL té el privilegi d'assajar i actuar a l'Auditori de Lió (2.100 localitats).

Reconeguda intèrpret de Ravel, Debussy i Berlioz, l'ONL explora un repertori eclèctic, des del segle XVIII fins als nostres dies. Encarrega regularment obres a compositors contemporanis com Kaija Saariaho, Thierry Escaich, Guillaume Connesson, Brett Dean i Camille Pépin, a qui l'ONL dedica un disc aquesta temporada. La riquesa del seu repertori es reflecteix en una àmplia discografia, publicada especialment per Naxos.

Pionera en aquest camp, l'ONL s'ha distingit brillantment als cinema-concerts, ja siguin de grans sagues com *El Senyor dels Anells* i *La Guerra de les Galàxies* o obres mestres del cinema mut. Va

gravar la banda sonora de la pel·lícula *Kamelott - Premier Volet*, d'Alexandre Astier. L'ONL participa en activitats educatives i de divulgació, amb una forta política de preus per als joves, ambiciosos projectes per a escoles i famílies, i una nova instal·lació, l'Espacedécouverte, que acull tallers de so durant tot l'any.

El període 2017/2018, l'Auditorium-Orchestre national de Lyon va posar en marxa el projecte Démos (dispositiu d'educació musical i orquestral social) a l'Àrea Metropolitana de Lió. La temporada 2021/2022 va obrir un nou cicle triennal amb dues noves orquestres que reuneixen 160 nens.

A més dels concerts que ofereix a l'Auditori, l'ONL actua en les majors sales de concerts del món. Va ser la primera orquestra simfònica europea que va actuar a la Xina, el 1979, i en els últims anys ha tocat en les principals ciutats d'Alemanya (Filharmònica de Berlín, Leipzig, Múnic, etc.), la Xina (Pequín, Shanghái, Guangzhou, etc.) i Rússia (Moscou, Sant Petersburg, etc.).

Al març de 2022, l'Auditorium-Orchestre national de Lyon es va unir a la prestigiosa xarxa ECHO (European Concert Hall Organisation), que reuneix 23 grans sales de concerts de 13 països europeus per a compartir idees i iniciatives conjuntes sobre els grans temes del sector musical.

Orfeó Català

És un dels cors amateurs de referència del país. Amb més de 125 anys d'història, va ser fundat el 1891 per Lluís Millet i Amadeu Vives per difondre el repertori coral català i universal amb la màxima excel·lència artística. Actualment Pablo Larraz és el director, Montse Meneses és la subdirectora i Pau Casan és el pianista. Simon Halsey continua vinculat al cor com a principal director convidat i ambaixador dels cors del Palau. L'Orfeó Català té la seu al Palau de la Música Catalana, declarat Patrimoni Mundial per la UNESCO.

Ha interpretat les obres corals més representatives i primeres audicions al nostre país de la Missa en Si menor de Bach o Les estacions de Haydn. Ha estat dirigit per primeres batutes internacionals: R. Strauss, P. Casals, Z. Mehta, M. Rostropóvitx, L. Maazel, D. Barenboim, S. Rattle, G. Dudamel i K. Petrenko, entre d'altres. Ha actuat a la Konzerthaus de Viena, la Sala Gulbenkian de Lisboa, al Royal Festival Hall i al Royal Albert Hall de Londres (Proms de la BBC). Ha fet gires per la Xina, convidat pel Shanghai International Art Festival; per Itàlia amb la Mahler Chamber Orchestra, dirigits per D. Gatti; per Europa, a París amb G. Dudamel i Luxemburg amb G. Gimeno, i amb l'Orquestra Filharmònica de Berlín (abril-maig del 2023), dirigida per Kirill Petrenko, a Berlín (Berliner Philharmonie), Barcelona (Sagrada Família) i Madrid (Teatro Real), amb un programa dedicat a W. A. Mozart.

D'entre els projectes d'aquesta temporada 2023-24, al Palau cal destacar la interpretació d'Un rèquiem alemany de Brahms i la Simfonia núm. 2, "Lobgesang" de Mendelssohn amb el Balthasar Neumann Chor & Orchester, sota la direcció de Thomas Hengelbrock, al febrer. Seguidament, l'Orfeó i les formacions Hengelbrock portaran aquestes obres a Hamburg: l'obra de Brahms a la Laeiszhalle i l'obra de Mendelssohn a Elbphilharmonie. Finalment, cal destacar el concert de l'Orfeó Català i els cors de l'Escola Coral amb obres d'Ola Gjeilo, amb el mateix compositor al piano, i la interpretació de la Novena Simfonia de Beethoven amb l'Orquestra Nacional de Lió, sota la direcció de Nikolaj Znaider, als Auditoris de Barcelona i Madrid.

L'Orfeó Català rep el suport de mesoestetic®

Nikolaj Szeps-Znaider

Nikolaj Szeps-Znaider és convidat regularment a dirigir les principals orquestres del món, com la Simfònica de Chicago, l'Orquestra de Cleveland, l'Orquestra Simfònica de Mont-real, la Simfònica de Bamberg i la Reial Orquestra Filharmònica d'Estocolm. Szeps-Znaider va inaugurar la seva primera temporada com a director musical de l'Orquestra Nacional de Lió al setembre de 2021.

Després d'un excel·lent debut operístic dirigint La flauta màgica a la Semperoper de Dresden, Szeps-Znaider va ser immediatament reconvidat a dirigir Der Rosenkavalier a la tardor de 2019. Des d'aleshores, ha tornat a la Semperoper de Dresden per a una reposició de Der Rosenkavalier i ha debutat a la Royal Danish Opera dirigint una nova producció de La flauta màgica.

Szeps-Znaider, que també és un virtuós del violí, manté la seva reputació com un dels principals exponents de l'instrument a tot el món, amb una atapeïda agenda de concerts i recitals.

Szeps-Znaider secunda activament la nova generació de talents musicals, i és president del Conkurs Nielsen, que se celebra cada tres anys a Odense (Dinamarca).

Szeps-Znaider toca el "Kreisler" Guarnerius "del Gesu" 1741 que li ha prestat la Royal Danish Opera gràcies a la generositat de les fundacions VELUX, Villum Fonden i Knud Højgaard.

Pinchas Zukerman

Amb una cèlebre carrera que abasta cinc dècades, Pinchas Zukerman és un dels músics més sol·licitats i versàtils de l'actualitat: solista de violí i viola, director d'orquestra i músic de càmera. És reconegut com a virtuós, admirat pel lirisme expressiu de la seva interpretació, la singular bellesa del seu so i la seva impecable musicalitat, que pot escoltar-se al llarg de la seva discografia de més de 100 àlbums, pels quals ha obtingut dos premis Grammy® i 21 nominacions.

Entre les actuacions més destacades d'aquesta temporada s'inclouen actuacions amb l'Orquestra Simfònica de Dallas, l'Orquestra de Cambra anglesa, la Deutsche Radio Philharmonie, la Mannheimer Philharmoniker, la Simfònica d'Adelaide, l'Orquestra Nacional de Lió i les orquestres de València, Sinfonia Varsovia i Castella i Lleó. Ofereix concerts de música de cambra al Japó, Itàlia, França, Alemanya i els Estats Units. Ell i la violoncel·lista Amanda Forsyth col·laboren habitualment amb el Jerusalem String Quartet en programes de sextet oferts tant a Israel com als Estats Units.

Dedicat professor i defensor dels joves músics, ha sigut president del Programa d'Interpretació Pinchas Zukerman a la Manhattan School of Music durant més de 25 anys, i ha ensenyat en destacades institucions del Regne Unit, Israel, la Xina i el Canadà, entre altres. Aquesta temporada, continua exercint el seu paper com a principal soci artístic i educatiu de l'Orquestra Simfònica de Dallas, col·laborant amb la DSO en associació amb la Meadows School of the Arts de la Universitat Metodista del Sud, per a oferir sessions intenses d'entrenament i tutoria als seus estudiants de música.

Com a mentor, ha inspirat a generacions de joves músics que han destacat en la interpretació, l'ensenyament i la direcció de festivals de música de tot el món. Zukerman ha rebut doctorats honoris causa de la Universitat Brown, la Universitat Queen de Kingston, Ontàrio i la Universitat de Calgary, així com la Medalla Nacional de les Arts del president Ronald Reagan. Ha rebut el Premi Isaac Stern a l'Excel·lència Artística en Música Clàssica.

Olga Sitkovetsky

Nascuda a Moscou, Olga Sitkovetsky va estudiar piano i habilitats de concertino al Col·legi de Música afiliat al Conservatori de Moscou. Va continuar aquests estudis al Conservatori de Sant Petersburg. Olga ha actuat com a pianista col·laboradora en nombrosos concursos internacionals de violí i ha rebut múltiples premis com a Millor acompanyament. També ha participat en Acadèmies Musicals Internacionals a Tours (França), Kent (Anglaterra), Sardenya (Itàlia) i en cursos d'estiu arreu del món.

El 1991, Lord Yehudi Menuhin la va convidar a l'Escola de Música Yehudi Menuhin de Surrey, Anglaterra, com a acompanyant. El seu treball a l'Escola des de 1991 fins a l'any 2000 ha ajudat a diversos estudiants a guanyar els millors premis en els principals concursos internacionals.

Olga actua sovint en llocs prestigiosos de tot el món com Queen Elizabeth Hall, Wigmore Hall, Purcell Room, el Royal Festival Hall de Londres, el Grand Hall del Conservatori de Moscou, Verdi Hall de Milà, Carnegie Hall, Concertgebouw, Salzburg Mozarteum, el Konzerthaus de Viena i molts altres.

També ha participat en els enregistraments que celebren el 80è aniversari de Lord Yehudi Menuhin. El 1998 va ser convidada pel professor Hu Kun a gravar un CD anomenat "Música de violí clàssic xinès preferit" publicat per ASV Records.

El juliol de 1998, Olga va fer el seu debut oficial als Estats Units al reconegut Festival de Música de Newport a Rhode Island.

L'any 2000, Olga va acompanyar al seu fill, Sasha Sitkovetsky per a la seva gravació en CD de debut amb Angel Records/EMI Classics. També ha gravat amb diversos artistes per a Angel Records/EMI Classics, Dynamic, Naxos i ASV.

Olga ha gaudit col·laborant amb molts músics distingits com Yehudi Menuhin, Mstislav Rostropovich, Ida Haendel, Tim Hugh, Pinchas Zukerman i molts altres.

Des del 2017, Olga és professora permanent i acompanyant de piano a l'Acadèmia Internacional de Música Yehudi Menuhin de Rolle i ha treballat al costat de Maxim Vengerov fins al 2020 i actualment amb Renaud Capuçon.

Miah Persson

Des del seu debut operístic com Susanna a *Le nozze di Figaro* el 1998, la soprano sueca Miah Persson s'ha distingit com una de les principals intèrprets de Mozart del món, deixant un llegat durador en els papers de soprano lírica pels quals s'ha fet més cèlebre: Susanna, Zerlina a *Don Giovanni*, Sophie a *Der Rosenkavalier*, Poppea a *L'Incoronazione di Poppea* i més tard Fiordiligi a *Così fan Tutte*, Donna a *Elvira Don Giovanni* i Contessa a *Le nozze di Figaro*. Havent “afegit un toc daurat a la soprano platejada que tan bé li ha funcionat en els papers de Mozart” (*The Sunday Times*), Miah ha “consolidat el seu lloc com una de les sopranos de Strauss més intel·ligents del nostre temps en el cim de les seves facultats” (*Bachtrack*), amb impactants debuts com Marschallin a *Der Rosenkavalier* i *Countess Capriccio*.

En la temporada 2021-22, Miah va debutar com a Comtessa Almaviva a *Le nozze di Figaro* a l'Òpera Semper de Dresden, i posteriorment com a Comtessa Almaviva a la nova producció de Netia Jones a l'Òpera Nacional de París. Igualment apreciada en la plataforma de concerts, va interpretar la *Missa en do menor de Mozart* amb la Filharmònica de Los Angeles dirigida per Zubin Mehta i a la *Deutsche Staatsoper de Berlín* sota la direcció de Simone Young; la *Simfonia núm. 2 de Mahler* amb l'Orquestra nacional de Lió i l'Orquestra de la Ràdio Sueca d'Estocolm i la *Simfonia núm. 4 de Mahler* amb l'Orquestra de la Ràdio Sueca d'Estocolm.

Simfonia núm. 4 de Mahler en els *BBC Proms* amb l'Orquestra Nacional de Gal·les de la BBC dirigida per Ryan Bancroft.

Entre els plats forts de la temporada 2022-23 s'inclouen el retorn al paper de la institutriu Turn of the Screw amb la Budapest Festival Orchestra a Budapest i Vicenza; la comtessa Almaviva en la primera reposició de la nova producció de la *Opéra National de Paris de Le nozze di Figaro* al Palais Garnier; el paper de la Reina de Salomó en una gira de Salomó de Händel amb Harry Bicket i *The English Concert*, actuant al Carnegie Hall, LA Opera, San Francisco, Londres i Madrid; *Missa Solemnis* amb la Rundfunk-Sinfonieorchester de Berlín; *La Creació d'Haydn* amb l'Orchestre Symphonique de Mont-real dirigida per Bernard Labadie i la *Simfonia núm. 9 de Beethoven* amb l'Orquestra nacional de Lió dirigida per Nikolaj Szeps-Znaider. Miah també torna a *Blank Out* de Michel van der Aa, una òpera de càmera per a soprano i pel·lícula en 3D, per a representacions al Zellerbach Hall, Cal Performances Berkeley i al Muziekgebouw Amsterdam.

Al llarg de la seva distingida carrera, Miah ha interpretat *Fiordiligi a Così fan tutte*, *Gretel a Hansel und Gretel* i *Pamina a Die Zauberflöte* a la Metropolitan Opera; *Susanna a Le Nozze di Figaro* i *Zerlina a Don Giovanni* a la Royal Opera House Covent Garden; el paper principal de *L'Incoronazione di Poppea* i *Governess a Turn of Screw* al Teatre alla Scala; i *Susanna a la Wiener Staatsoper de Viena*.

House Covent Garden; el paper principal a L'Incoronazione di Poppea i Governess Turn of the Screw al Teatre alla Scala; Fiordiligi, Sophie i Susanna a la Wiener Staatsoper; Governess, Fiordiligi, Donna Elvira i Anne Trulove a The Rake's Progress al Festival de Glyndebourne; Donna Elvira al Teatre Camps Elisis i al Liceu de Barcelona; Fiordiligi a la Bayerische Staatsoper, Hamburgische Staatsoper, New National Theatre Tòquio, Bayerische Staatsoper, a Estocolm i per a una gravació de Deutsche Grammophon al Festspielhaus Baden-Baden; Iris a Sunken Garden per a l'Òpera de Dallas i L'Incoronazione di Poppea al Carnegie Hall. També va crear el paper central de Blank Out, de Michel van der Aa, per a l'Òpera dels Països Baixos, amb representacions a Amsterdam, Roma i el Park Avenue Armory de Nova York.

En concert, Miah ha cantat la Missa en si menor de Bach al Teatre La Fenice; la Passió de Sant Mateu de Bach amb la Filharmònica de Rotterdam; la Novena de Beethoven amb l'Orquestra Simfònica de Londres sota la direcció de Vladimir Jurowski als BBC Proms; el Rèquiem de Brahms amb l'Orquestra Simfònica Estatal de Rússia, la Fundació Gulbenkian i la Filharmònica de Londres; Peer Gynt amb la Simfònica de Viena; la Missa de Nelson a la Internationale Stiftung Mozarteum de Salzburg; Les Estacions amb la Filharmònica Borusan d'Istanbul; la 2a de Mahler amb la MDR Mitteldeutscher Rundfunk, la Simfònica de Londres, el Teatre alla Scala i la Filharmònica de Luxemburg; la 4a de Mahler amb l'Orquestra Nacional Basca, la Filharmònica de Luxemburg, l'Orquestra del Festival de Bu-

dapest i l'Orquestra Nacional de Lilla; Des Knaben Wunderhorn per a la Fundació Gulbenkian; Rèquiem de Mozart amb la Filharmònica de Los Angeles; Faust a Szenen de Schumann amb la Gewandhausorchester de Leipzig i Vier a letzte Lieder amb la Deutsches Symphonie-Orchester de Berlín, l'Orquestra del Festival de Budapest i l'Orquestra Simfònica de Mont-real; La Creació al Festival de Verbier, així com recitals al Wigmore Hall de Londres, Wiener Konzerthaus, Concertgebouw d'Amsterdam, Pierre Boulezsaal, Spivey Hall, el Schubert Club de St Paul, Cal Performances de Berkeley, Vancouver Playhouse i el Carnegie Hall de Nova York.

Miah Persson va ser nomenada Hovsångerska, cantant de la Cort, per S. M. el Rei de Suècia en 2011.

Virginie Verrez

Amb una veu descrita com “de tons foscos” i “atractiva en tota la seva gamma” pel New York Times, la mezzosoprano francesa Virginie Verrez és una estrella en ascens als escenaris d’òpera i concerts. Virginie es va graduar a la Juilliard School de Nova York. Va guanyar el Concurs Vocal del Gremi de l’Òpera de Dallas de 2016 i va ser guanyadora de les Audicions del Consell Nacional de l’Òpera Metropolitana de 2015. Va ser membre del Lindemann Young Artist Development Program 2015-2017 de la Metropolitan Opera.

En la temporada d’òpera 2023/24, Virginie interpretarà el paper principal de Carmen en l’Òpera d’Austin. En concert, Virginie canta la Novena Simfonia de Beethoven amb l’Orquestra nacional de Lió sota la direcció de Nikolaj Szeps-Znaider en concerts a l’Auditori Nacional de Madrid i l’Auditori de Barcelona i amb l’Orquestra Simfònica de la Ràdio Finlandesa sota la batuta de Nicholas Collon. En les pròximes temporades, Virginie debutarà al Teatre alla Scala com Flosshilde en les noves produccions de David McVicar de *Das Rheingold* i *Götterdämmerung*, sota la direcció de Christian Thielemann. Enguany s’estrena la seva interpretació del Príncep Raphaël a *La Princesse de Trébizonde* per a Opera Rara.

Recentment ha interpretat *Amastre a Xerxes* per a la *Komische Oper* de Berlín; *Suzuki a Madama Butterfly* per a la *Opéra National de Bordeaux*; *Stéphano a Roméo et Juliette* i *Enrichetta a I Puritani* per a la *Metropolitan Opera*; *Cherubino a Le nozze di Figaro* i *Suzuki a Madama Butterfly* per a la *Wiener Staatsoper*; el paper prin-

cipal de *Carmen* per a la *Welsh National Opera*; *Erika a Vanessa de Samuel Barber a Santa Fe* i per al *Festival de Glyndebourne*; *Prince Charmant a Cendrillon* per al *Stadttheater Klagenfurt*; *Flora a La traviata* per a l’*Opéra national de Paris*; *Zerlina a Don Giovanni* per a la *Dallas Opera* i *Dorabella a Così fan tutte* per a l’*Opéra de Lilla*. Virginie va cantar *Emilia a Otello* al costat de *Jonas Kaufmann* en el segell *SONY*.

Entre els seus compromisos més recents figuren *La damoiselle élue de Debussy* amb l’*Orquestra Nacional de França* sota la direcció de *Bertrand de Billy* i *Roméo et Juliette de Berlioz* amb l’*Orquestra nacional de França* i l’*Orquestra Simfònica de Suècia* i *Daniel Harding*; *Das Paradies und die Peri de Schumann* amb l’*Orquestra Simfònica de la Ràdio Sueca* i *Daniel Harding*; la *Missa en Do de Beethoven* amb la *Filharmònica de la Ràdio Holandesa* i *Karina Canellakis*; *Erika a Vanessa de Barber* amb la *Deutsches Symphonie-Orchester Berlin* i *David Zinman*; *Missa Nelson d’Haydn* amb l’*Orchestre national de Lyon* i *Omer Meir Wellber*; *Shéhérazade* amb la *Minnesota Orchestra*; una *Gala Mozart* amb *Le Concert d’Astrée* amb actuacions a *París* i *Bahrain* i el *Rèquiem de Duruflé* amb el *Cor de la Ràdio dels Països Baixos* i *Ed Spanjaard*.

Virginie ha format part de l’elenc de la *Wiener Staatsoper*, on va interpretar els papers de *Zerlina a Don Giovanni*, *Cherubino a Le nozze di Figaro*, *Bersi a Andrea Chénier*, *Allisa a Lucia di Lammermoor*, *Thibault a Don Carlos* i *Meg a Page Falstaff*.

Dovlet Nurgeldiyev

El tenor germànic-turc Dovlet Nurgeldiyev es va incorporar a l'Estudi Internacional d'Òpera de la Staatsoper d'Hamburg el 2008, on va causar un impacte immediat amb el seu debut com Fenton a Falstaff. El 2010 es va convertir en membre del conjunt de la mateixa casa i des d'aleshores ha cantat allí papers principals.

Aquesta temporada 2023/24 començarà amb els seus debuts com Grigorij i Dimitrij en una nova producció de Boris Godunov a la Staatsoper d'Hamburg. Altres papers a Hamburg aquesta temporada són Stewa (Jenufa), Lensky (Eugene Onegin) i Frère Massée (Saint François d'Assise). També tornarà a la Bayerische Staatsoper per a interpretar Belmonte (Die Entführung aus dem Serail). En concert, Dovlet cantarà la Novena Simfonia de Beethoven en una gira per Espanya amb l'Orquestra Nacional de Lió i interpretarà la 13a Simfonia de Xostakóvitx amb Kent Nagano a la Staatsoper d'Hamburg.

Entre les seves recents fites figuren Belmonte en una nova producció de Die Entführung aus dem Serail a la Staatsoper d'Hamburg; Alfred en Die Fledermaus a l'Òpera Nacional de Lyon, va debutar en el paper de Stewa a Jenufa a l'Òpera de Rouen Normandie. La passada temporada va cantar Nemorino a L'elisir d'amore a l'Òpera de Lausanne, les representacions d'Alfredo a La traviata a Dublín i Alfred a Die Fledermaus, Lensky a Eugene Onegin i un reeixit debut com Walther von der Vogelweide a Tannhäuser a l'Hamburgische Staatsoper.

Altres fites de la passada temporada inclouen el seu debut als Estats Units com a Lensky (Eugene Onegin) a Santa Fe; el paper principal de La clemenza di Tito al Gran Teatre del Liceu. Les actuacions de Dovlet a Hamburg han inclòs Macbeth, Falstaff, Die Fledermaus, Die Zauberflöte, Don Giovanni, Il ritorno d'Ulisse in patria, Eugene Onegin i La traviata. En la plataforma de concerts, Dovlet va debutar amb l'Orquestra Simfònica de la Ràdio de Praga al Rèquiem de Verdi; amb l'Orquestra MDR en la Gewandhaus zu Leipzig, el Rundfunkchor de Berlín i amb l'Orquestra Filharmònica de Győr a Budapest.

Altres importants debuts al teatre han estat Alfredo, La traviata a la Bayerische Staatsoper; Lensky a Onegin a la Oper Frankfurt; a la Deutsche Staatsoper de Berlín com a Don Ottavio, i com a Belfiore a La finta giardinera en una nova producció de Neuenfels; Lensky, en una nova producció d'Eugene Onegin a l'Opéra de Montpellier, on també va cantar Don Ottavio; èxit que va repetir a l'Opéra Royal de Versailles, l'Òpera Estatal d'Hongria i l'Òpera Nacional de Polònia. En concert, va cantar la Missa en do menor de Mozart a la Frauenkirche de Dresden sota la batuta de Bertrand de Billy; i l'Stabat Mater de Dvořák amb l'Orquestra Nacional de Montpellier.

Dovlet ha treballat amb directors com Marco Armiliato, Kent Nagano, Jean Christophe Spinosi, Ivor Bolton, Bertrand de Billy, Asher Fisch, Simone Young, Constantin Trinks, Lothar Zagrosek, Christopher Moulds i amb directors d'escena com Willy Decker, David Alden, David Pountney, Peter Konwitschny, Jean-Paul Scarpitta, Harry Kupfer, Andreas Homoki, Steven Pimlott i Doris Dörrie.

Va estudiar cant a Turkmenistan abans de prosseguir els seus estudis als Països Baixos, a Tilburg i al Reial Conservatori de la Haia, on va obtenir un màster. Va debutar professionalment a Europa com Fenton a Falstaff a l'Òpera Estatal d'Hamburg i el 2009 va ser premiat al Concurs de Canto Stella Maris, que va incloure una gravació amb Deutsche Grammophon.

Gábor Bretz

Des que es va graduar a l'Acadèmia de Música Franz Liszt de Budapest, Gábor Bretz ha actuat regularment s l'Òpera Estatal d'Hongria, on ha interpretat els papers principals de Mefistofele i Le Nozze di Figaro; el paper principal i el de Leporello a Don Giovanni; Banquo a Macbeth; Colline a La Bohème; Don Basilio a Il barbiere di Siviglia; Escamillo a Carmen; Gurnemanz a Parsifal; Zaccaria a Nabucco; Orestes a Elektra; Marcel a Els Huguenots; Fiesco a Simon Boccanegra; Pogner a Die Meistersinger von Nürnberg; i Landgraf a Tannhäuser al Festival Wagner sota la direcció d'Ádám Fischer.

A la temporada 2021-22, Bretz va cantar Don Pizarro Fidelio a l'Opéra Comique de Paris; Heinrich der Vogler Lohengrin a la Staatsooper Unter den Linden i la Royal Opera House; Scarpia Tosca al Theater an der Wien; i Alfons D'Est Lucrezia Borgia i Seneca L'incoronazione di Poppea a l'Òpera Estatal d'Hongria.

Entre els papers més destacats de les últimes temporades figuren Sarastro Die Zauberflöte a La Monnaie; el Rèquiem de Verdi a la Royal Opera House; Escamillo a Carmen i Filippo II a Do Carlos a l'Òpera Estatal d'Hamburg; Gurnemanz Parsifal amb l'Orquestra Hallé; els quatre vilans dels Contes d'Hoffmann a La Monnaie; i Don Pizarro a Fidelio al Theater an der Wien sota la direcció del doble guanyador de l'Oscar a Christoph Waltz. També ha interpretat el paper principal en Don Quixot al Bregenzer Festspiele -pel qual va rebre el Premi de Teatre de la Crítica Musical Austríaca el 2019- i a El castell de Barba Blava al Teatre Massimo de

Palerm, Concertgebouw d'Amsterdam i amb l'Orquestra Simfònica de Stavanger.

Altres aparicions destacades inclouen el paper principal Der fliegende Holländer al Passionstheater; Ferrando a Il trovatore a la Royal Opera House; Escamillo a Carmen a la Bayerische Staatsoper, la Royal Opera House, la Metropolitan Opera de Nova York, el New National Theatre de Tòquio i l'Òpera Estatal d'Hamburg; Colline a La Bohème en la Royal Opera House; Shaklovity Khovanshchina a la Dutch National Opera; Philippe II a Do Carlos a l'Òpera Estatal d'Hamburg en una producció de Peter Konwitschny; Scarpia a Tosca al Teatre Comunale di Bologna; un Rèquiem de Verdi escenificat a l'Òpera Estatal d'Hamburg; Rei Heinrich a Lohengrin a La Monnaie; Salomé Jochanaan al Festival de Salzburg i nombroses actuacions en el paper principal de El castell de Barba Blava amb la Filharmònica de Berlín, l'Orquestra Filharmònica d'Helsinki, l'Orquestra de la Bayerische Rundfunk, l'Orquestra Simfònica d'Oregon, l'Orquestra Simfònica de Londres i la Filharmònica de Nova York sota la direcció de Daniel Barenboim, Gustavo Dudamel, Ádám Fischer, Ed Gardner, Daniele Gatti, Valery Gergiev, Daniel Harding, Michele Mariotti i Esa-Pekka Salonen. Bretz també ha treballat amb altres eminents directors com Alain Altinoglu, Philippe Jordan, Kent Nagano, Simon Rattle, Juraj Valčuha i Omer Meir Wellber.

Bretz canta regularment en concert. El seu repertori inclou els principals oratoris de Bach, Haydn i Mozart; la Simfonia núm. 9 de Beethoven; Un nen del nostre temps de Tippett; L'enfance du Christ de Berlioz; el Rèquiem de Verdi; la Simfonia núm. 8 de Mahler; i El Messies de Händel sota la direcció de Sylvain Cambreling, Carlo Montanaro i Helmuth Rilling.

Bretz és professor de cant a l'Acadèmia de Música Franz Liszt de Budapest des de 2018.

Beethoven, Sonata Primavera

Cap a l'any 1800, a Beethoven les coses li anaven bé. Feia concerts com a solista de piano, tant en teatres acompanyat d'orquestra com en cases nobles i palaus amb petits grups de cambra o recitals ell tot sol. Fins i tot es podia permetre el luxe de triar amb quines editorials publicava les seves obres i a quins alumnes volia donar classes. Els problemes començarien aviat quan va adonar-se que la seva pèrdua d'oïda, lluny de curar-se, cada cop era més i més intensa.

Un dels llocs on Beethoven actuava tot sovint era el Palau Fries de Viena, propietat del Comte Moritz von Fries, banquer, músic aficionat i mecenes. Aquest noble col·leccionava obres d'art i patrocinava músics com Haydn, Schubert o el mateix Beethoven que li va dedicar, entre altres obres, la Sonata "Primavera" que avui ens ocupa i la Simfonia núm. 7.

És possible que la sonata s'estrenés a casa del Comte Moritz, però no en tenim constància. Sí que sabem que la partitura manuscrita va ser lliurada al noble personatge perquè la pogués interpretar en exclusiva durant un any, però un editor va aconseguir-la i en va fer una edició sense el consentiment de Beethoven. El fet no va passar d'anècdota i des del primer dia l'obra va gaudir de molta acceptació.

Es tracta de música bonica, elegant, fins i tot galant, però el Beethoven intens i amb un punt de foscor hi apareix de tant en tant. Al primer moviment, el diàleg entre els dos instruments és molt equilibrat: quan canta el violí, el piano queda en segon pla i quan canta el piano, el violí acompanya amb jocs rítmics o notes llargues. La compenetració entre els dos intèrprets ha de ser precisa, tant per la mètrica de la música com, sobretot, pel caràcter del fraseig.

El segon moviment és plàcid i introspectiu, amb el piano com a primer protagonista fins que li passa el cant líric al violí. Aquesta música ens introdueix de ple en el Romanticisme, en la música com a expressió de sentiments profunds i canviants. Hi sentim bellesa, malenconia, fins i tot espiritualitat.

El tercer moviment és una de les innovacions que Beethoven es permetia de tant en tant: el més habitual era que les sonates tinguessin tres moviments, però aquesta en té quatre ja que l'autor aquí hi col·loca un moviment juganer i molt breu (amb prou feina dura un minut) que sembla ben bé una broma musical al més pur estil mozartian, rítmic, simpàtic i humorístic. Quan entra el violí sembla que ho faci de forma dessincronitzada, com si anés tard i perdés el tempo, però en la part central, una sèrie de notes ràpides ens demostren que els dos instruments sí que en saben d'anar perfectament junts.

El darrer moviment té forma de Rondó, és a dir que el motiu principal es repeteix diverses vegades, però mai exactament igual. Les variacions que Beethoven hi aplica són enginyoses, originals i demanen bones dosis de virtuosisme als intèrprets.

David Puertas, músic i periodista

Beethoven, Simfonia núm. 9

La Novena es va estrenar el dia 7 de maig de 1824 al Teatre Karntnertör de Viena. Mesurar l'èxit d'aquella estrena és complicat. En alguns llocs podem llegir que la gent va embogir i que les tandes d'aplaudiments se succeïen, fins al punt que les autoritats van intervenir per fer callar el públic, ja que només els membres de la família imperial tenien l'exclusivitat de rebre tres tandes d'aplaudiments. En altres llocs es diu que l'èxit va ser relatiu ja que, els que aplaudien, eren amics incondicionals de Beethoven i que havien organitzat aquell concert justament per homenajar-lo.

Segurament la Novena va resultar excessiva: massa innovacions, massa minutatge, massa idees musicals juntes per poder-les pair en aquell mateix moment. L'esforç del públic havia de ser notable si tenim present que, abans de la Novena, ja s'havia interpretat una hora de música de Beethoven (una obertura i tres fragments de la Missa solemnis). El fet que els amics de Beethoven organitzessin aquell concert tenia a veure amb el mal moment econòmic que l'autor estava passant i amb l'interès que havia mostrat per estrenar la Novena a Berlín. Després d'haver gaudit durant anys de la mel de l'èxit, feia temps que Beethoven se sentia abandonat pel públic vienès que només li reia les gràcies a Rossini i, a sobre, quan va quedar vacant el càrrec de compositor de la cort, no li van proposar a ell: "A Viena hem perdut el sentit d'allò que és bo i vigorós, de l'autèntica música. Sí: Rossini & Cia, vet aquí els vostres herois! De mi ja no volem saber-ne res".

L'obra, per tant, la va dedicar al rei de Prússia, Frederic Guillem III, i no pas a qualsevol altra autoritat vienesa (val a dir que tampoc cap membre de la família imperial va assistir a l'estrena). L'escrit de vassallatge que li va enviar al rei sobta en un Beethoven que potser estava pensant a buscar feina lluny de la capital austríaca: "Vostre majestat no sou tan sols Pare Altíssim dels vostres súbdits, ans també Protector de les Arts

i de les Ciències, més motiu dones d'alegria per la vostra clementíssima permissió, tota vegada que tinc el privilegi de comptar-me com a ciutadà de Bonn entre els vostres súbdits. Prego a Sa Majestat d'acceptar clementíssimament aquesta obra com a signe escàs de la gran reverència que professo a les vostres altíssimes virtuts. L'obedi-entíssim i humilíssim de Sa Majestat: Ludwig van Beethoven".

La Novena no és solament l'Oda a l'Alegria. Els 25 minuts que dura el darrer moviment no haguessin passat a la història sense els tres moviments anteriors. I això Beethoven ho tenia molt clar. Potser per aquesta raó no va donar per acabada l'obra fins que no va estar del tot segur que havia aconseguit el que es proposava: transmetre una idea com la de la Fraternitat Humana utilitzant música pura. Cercava la forma de crear un lligam entre veu humana i orquestra simfònica sense que el text esborrés la prioritat de la música, però que l'ajudés a transmetre el missatge que tots els homes i dones som germans. Va estar anys donant voltes a l'obra, omplint d'apunts papers i papers, i preguntant-se si la utilització d'un cor com a final d'una obra simfònica era o no una bogeria. Finalment, va ser una necessitat. És cert que Beethoven va posar música a un text però ho va fer sobre la premissa de mantenir la primacia de la música. Segons el director Wilhelm Furtwängler: "Per resoldre el final d'aquesta simfonia Beethoven necessitava un text sense un significat massa detallat, que no posés barreres al músic. I el va trobar en l'Oda a l'Alegria de Schiller que no celebra aquesta o aquella alegria definida sinó la idea d'alegria en general".

En diferents moments de la composició d'aquesta simfonia Beethoven va escriure algunes guies literàries per tal d'anar presentant el sentit de cadascun dels moviments, inclús va escriure diferents intervencions d'una de les veus solistes que anava donant pautes per entendre els moments de l'obra. Finalment, aquestes frases no van ser incloses, però apuntaven que l'home

arriba a l'alliberament i a la unitat, és a dir, a l'alegria del darrer moviment, passant per les tres etapes que representen els tres primers moviments (destí, exuberància física i amor).

A l'inici de l'obra sembla que l'home estigui volant en l'espai, en un gran buit, fora del qual s'està formant el món i el destí comença a actuar. Respecte a aquest primer moviment Berlioz va dir: "Les harmonies són sovint d'un atreviment excessiu. Els dibuixos més originals i els trets més expressius s'entrelliguen, creuen i lluiten en tots els sentits, però sense produir mai obscuritat, sense fer-se nosa, més aviat al contrari: només se n'extreu un efecte perfectament clar i les múltiples veus de l'orquestra que es queixen o amenacen, cadascuna a la seva manera, semblen formar una de sola".

El segon moviment és un gran scherzo, molt vital, que es va haver de repetir el dia de l'estrena davant els entusiastes aplaudiments d'un públic que encara pensava que aquella podia ser una simfonia "normal". El tercer temps és un doble joc musical de tema i variacions que es van turnant. Wagner el definia així: "És la veu que ve de dalt. En la melodia central sentim allò que des del primer moment s'havia proposat dir-nos, amb intensa angoixa, al llarg de la seva vida dolorosa". I, finalment, al quart moviment la melodia de l'Oda a l'alegria va apareixent, primer als violoncels i contrabaixos, després en tota l'orquestra i, per fi, als quatre solistes i el cor. El baix introdueix la part final amb paraules escrites per Beethoven: "Germans, deixeu aquests sons aspres, cantem-ne de més agradables i plens d'alegria".

Uns dies després de l'estrena, el crític de la Gaceta Universal de Leipzig ja havia tingut temps de pair l'obra i començava a recuperar-se de l'impacte. En la seva referència al concert es podia llegir: "Art i veritat celebren aquí el seu triomf absolut i es pot dir amb tota justícia: Non plus ultra. ¿A qui podria pertocar la missió d'anar més enllà d'aquests inaccessible límits?". Però

no tot van ser crítiques positives. La Novena va trigar anys, molts anys, a ser acceptada. Com a mostra, vet aquí alguns extractes de crítiques de les interpretacions que se'n van fer al llarg del segle XIX: "Sembla que Beethoven considera que les sorolloses extravagàncies musicals fomenten més l'aplaudiment que l'elegància o el bon gust. La durada de l'obra és atterradora: sotmet a una dura prova els músics i la paciència del públic. És tan sorollosa que va fer tremolar el terra, amb instruments utilitzats com a míssils acústics" (Londres, 1825, un any després de l'estrena); "L'últim moviment em sembla tan lleig, tant de mal gust i tan trivial que no puc entendre com un geni de la talla de Beethoven va poder-lo escriure" (Kassel, 1861, 37 anys després de l'estrena); "La Novena demostra que l'autor estava completament desequilibrat o, com a mínim, que estava posseït per sentiments macabres que s'havien convertit en malaltia" (Estats Units, 1866, 42 anys després de l'estrena); "Tota la part orquestral és profundament avorrida. Sort que va arribar la part coral. Però res no va millorar: combina coses estranyes, ridícules, abruptes, ferotges i grinyolants amb petites insinuacions d'una melodia intel·ligible" (Londres, 1868, 44 anys després de l'estrena); "L'adoració que rep aquesta simfonia, no és pur fetitxisme? L'últim moviment és avorrit i lleig, ple de música estúpida i vulgar. Si no l'hagués escrit un tal "Beethoven", la seguiríem escoltant?" (Boston, 1899, 75 anys després de l'estrena).

L'any 2003, 179 anys després de l'estrena, la Novena va ser declarada Patrimoni de la Humanitat.

David Puertas, músic i periodista

la temporada ibercamera agraeix el suport de: _____

amb el suport de

mitjans col·laboradors

amb la col·laboració de

ibercamera col·labora amb

col·labora amb nosaltres

Si voleu col·laborar amb nosaltres i conèixer els nostres programes de patrocini, contacteu amb ibercamera@ibercamera.com

segueix-nos

organitza

Temporada Ibercamera, SAU

Ibercamera és una empresa de:

GRUPCAMERA

Av. Diagonal 467, 1er 2a B - 08036 Barcelona

www.ibercamera.com

ibercamera@ibercamera.com

T. 93 317 90 50

Edició: Ibercamera, SAU

Imatge gràfica: Enric Satué

Disseny gràfic: Estudi Neus Pacheco

Perquè vols

vibrar **d'emoció**
amb tots els sentits

Perquè t'interessa
viure la cultura.

LA VANGUARDIA

iber:Camera

proper concert

12/12/2023 – 20:00 h / palau de la música
el messies de händel
barcelona ars nova
finnish baroque orchestra

t. 93 317 90 50

www.ibercamera.com